

เอกสารประกอบผลงาน

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการปฐมภูมิและสุขภาพอำเภอ อำเภอเรณูนคร (Organization Profile for DHS-PCA Appreciation ๒๐๑๔)

โดย

คปสอ.เรณูนคร จังหวัดนครพนม
เขตสุขภาพที่ ๘

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการปฐมภูมิและสุขภาพอำเภอ อำเภอเรณูนคร
(Organization Profile for DHS-PCA Appreciation ๒๐๑๔)
คปสอ.เรณูนคร จังหวัดนครพนม

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

อำเภอเรณูนคร เดิมมีชื่อว่า “เมืองเว” หรืออีกชื่อหนึ่งเรียกว่า “บ้านดงหวายสายบ่อแก” ตามตำนานเล่าว่า พ.ศ. ๒๓๗๓ ได้มีชาวไทยชาวซึ่งอพยพมาจากเมืองไล โดยมีเจ้าเพชรและเจ้าสายเป็นหัวหน้าพากันไปตั้งเมืองที่เมืองเวดังกล่าว โดยมีเจ้าเมืองปกครองมาตลอดจนถึงรัชกาลสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ได้ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอ(เมือง) เรียกว่าเมืองเว มีเจ้าเป็นผู้ปกครอง และในปี ร.ศ. ๑๒๕ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดัยราชกุมาร ได้เปลี่ยนชื่อเป็นเมืองเรณูนคร ซึ่งใช้เป็นชื่อเรียกกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

ในปี ๒๔๕๓ ทางราชการได้ตั้งอำเภอขึ้นใหม่ที่บ้านธาตุพนม เรียกว่าอำเภอธาตุพนม และให้ยุบเมืองเรณูนครเป็นตำบลขึ้นอยู่กับอำเภอธาตุพนม จนวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๓ ทางราชการจึงได้ประกาศยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ เรียกว่ากิ่งอำเภอเรณูนคร และต่อมาเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๘ จึงได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอเรณูนคร มีอาณาเขตทิศเหนือ จดอำเภอเมืองนครพนม และอำเภอธาตุพนม ทิศตะวันออก จดอำเภอธาตุพนม ทิศใต้ จดอำเภอนาแกและอำเภอธาตุพนม และทิศตะวันตก จดอำเภอนาแกและปลาปาก อำเภอเรณูนครเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครพนม มีเนื้อที่ประมาณ ๒๕๗.๗๖ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๖๑,๑๐๐ ไร่ ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอเมืองนครพนม ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๕๑ กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบไม่มีภูเขา มีลำน้ำสำคัญคือ ลำน้ำบัง ลำน้ำก่ำ ห้วยแคน ห้วยบ่อแก และห้วยยาง มีโรงพยาบาลขนาด ๓๐ เตียงระดับ F๒ จำนวน ๑ แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ๑ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจำนวน ๑๐ แห่ง คลินิกเอกชนจำนวน ๘ แห่ง และร้านขายยา จำนวน ๕ แห่ง ด้านการศึกษา อำเภอเรณูนคร มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๒ แห่ง โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน ๓๗ แห่ง สถานศึกษาก่อนวัยเรียน จำนวน ๔ แห่ง ศูนย์เด็กเล็ก จำนวน ๒๖ แห่ง และศูนย์การเรียนนอกโรงเรียน จำนวน ๑ แห่ง มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ๒ แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมีวัดพุทธศาสนาและสำนักสงฆ์ จำนวน ๕๗ แห่ง ประชาชนร้อยละ ๘๕ ประกอบอาชีพ เช่น ทำนา ทำสวน ไร่พริก ยาสูบเตอรืกิต เลี้ยงสัตว์ อาชีพอื่นๆ เช่น ทอผ้า เย็บผ้าโหล และนำออกขายต่างถิ่น อำเภอเรณูนครมีปูชนียสถานที่สำคัญ คือ องค์พระธาตุเรณู ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มานมัสการพระธาตุพนมแล้วจะต้องมานมัสการพระธาตุเรณูด้วย มีศาลเจ้าปู่ (ถลา) ซึ่งชาวเรณูนครเชื่อว่า เป็นวิญญาณของนักบวชพญาราชที่ติดตามมาปกป้องคุ้มครองลูกหลาน มีตลาดสินค้าพื้นเมือง ประเภทเสื้อผ้าพื้นเมือง มีช้าง (เหล้าอุหรือเหล้าไห) เรณูนครไม่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นภูมิศาสตร์สวยงาม แต่นักท่องเที่ยวจะรู้จักอำเภอเรณูนคร จากวัฒนธรรม ประเพณีการต้อนรับการพ้อนผู้ไท ที่แปลกคือเรณูนครไม่มีโรงแรมแขกที่มาเยือนต้องพักรับรองที่บ้านผู้ให้การต้อนรับ เหมือนญาติสนิท ขนบธรรมเนียมประเพณีส่วนใหญ่ คล้ายประเพณีของคนลาวทั่วไป แห่งบุญบั้งไฟทำบุญข้าวจี่บุญข้าวประดับดินทำบุญข้าวสากการแห่สงกรานต์ประเพณีเลี้ยงผีหมอ(หมอรำผีฟ้า) ประเพณีการเหยาประเพณีบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น

ส่วนที่ ๒ สภาพปัญหาสาธารณสุข

อำเภอเรณูนครประกอบด้วย ๘ ตำบล ๙๑ หมู่บ้าน จำนวน ๑๒,๒๑๖ ครัวเรือน ประชากร ๔๖,๐๕๘ คน ชาย จำนวน ๒๓,๐๕๘ คน หญิงจำนวน ๒๓,๐๐๐ คน เป็นประชากรวัยแรงงานมากที่สุด ประชากรผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เพราะวิทยาการสมัยใหม่ จำนวนบุคลากรด้านสาธารณสุขประกอบด้วย แพทย์ จำนวน ๔ คน (๑:๑๑,๕๑๕) ทันตแพทย์ จำนวน ๔ คน (๑:๑๑,๕๑๕) เภสัชกร จำนวน ๕ คน (๑:๙,๒๑๒) พยาบาล จำนวน ๖๕ คน (๑:๗๐๘.๖) ประจำอยู่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑๑ คน นักเทคนิคการแพทย์ จำนวน ๓ คน (๑:๑,๕๓๕) นักวิชาการสาธารณสุข จำนวน ๓๐ คน (๑:๒,๘๗๙) เจ้าพนักงานสาธารณสุข จำนวน ๑๖ คน และ(๑:๙,๒๑๒) เจ้าหน้าที่อื่นๆ จำนวน ๑๕๐ คน (๑:๓๐๗) (ข้อมูล

ณ มกราคม ๒๕๕๘) อัตราการเกิดของประชากรเริ่มลดลงตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ เป็นต้นมาถึงปัจจุบันมีแนวโน้มคงที่ ส่วนอัตรายามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอัตราเพิ่มของประชากร มีแนวโน้มลดลง ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ ถึง ปี ๒๕๕๒ และมีแนวโน้มสูงขึ้นในปี ๒๕๕๓ ถึงปี ๒๕๕๕ และคงที่ในปัจจุบันสาเหตุการตายของประชากรอำเภอเรณูนครปี ๒๕๕๕ ตายด้วยไข้ไม่ทราบสาเหตุ วัณโรค โรคมะเร็งตับไตวายมะเร็งปอด และอุบัติเหตุจราจร ตามลำดับสาเหตุการป่วยในกลุ่มผู้ป่วยนอกปีงบประมาณ ๒๕๕๖ พบว่าเป็นโรคเบาหวานโรคความดันโลหิตสูง ไตวาย และเนื้อเยื่อรอบฟันอักเสบ จากข้อมูลดังกล่าวคณะทำงานสาธารณสุขจึงได้นำสู่กระบวนการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อนำเสนอสภาพปัญหาด้านสาธารณสุขแจ้งกลับให้ชุมชน และส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบแสวงหาความร่วมมือ และร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหาร่วมกัน จากการประชุมระดมสมองร่วมกับภาคีเครือข่าย ระบุว่าปัญหาเรื่องโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เป็นปัญหาที่ต้องรีบแก้ไข โดยมีข้อมูลสนับสนุน คือ ประชาชนชาวเรณูนครมีพฤติกรรมเปลี่ยนไป เช่น การรับประทานอาหารมัน และหวานเพิ่มขึ้น การรับประทานอาหารตลาด มากกว่าการประกอบอาหารรับประทานเองในครัวเรือน รับประทานอาหารขมกรูบกรอบ ขนมทอดน้ำมันเพิ่มขึ้น ดื่มน้ำหวาน หรือเครื่องดื่มที่มีรสหวานเพิ่มขึ้น การประกอบอาชีพที่มีการขยับร่างกายน้อยลง ไม่ออกกำลังกาย (ออกกำลังกายประจำ ร้อยละ ๒๒) มีความเครียดจากการดำรงชีวิต รวมถึงการมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ และดื่มสุรา เป็นต้น และได้ร่วมวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ของชุมชนร่วมกัน เพื่อนำสู่การแก้ไขปัญหาร่วมกันต่อไป

ส่วนที่ ๓ การจัดบริการสุขภาพที่มีคุณภาพเชื่อมกับระบบแม่ข่ายและชุมชน

คปสอ.เรณูนคร มีการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ในการดำเนินงานด้านสุขภาพของคนในอำเภอ คือ ชาวเรณูนครสุขภาพดี มีระบบบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล บริการที่มีคุณภาพ และมีพันธกิจ (Mission) ในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน รักษาฟื้นฟูสุขภาพ คัดกรองผู้บริโภค และประชาชนมีหลักประกันสุขภาพการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการจัดการระบบบริการสุขภาพการพัฒนา ระบบบริหารจัดการให้เป็นองค์กรที่มีผลสัมฤทธิ์ มุ่งเน้นพัฒนาบุคลากร สารสนเทศสุขภาพและนวัตกรรมมีประเด็นยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคและภัยคุกคามทางสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพจัดการบริการสุขภาพที่มีคุณภาพการจัดการสุขภาพในชุมชนแบบมีส่วนร่วมรวมถึงการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรบนพื้นฐานองค์กรแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการการบริหารยุทธศาสตร์และสารสนเทศด้านสุขภาพ สำหรับการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ของอำเภอเรณูนคร ใช้กรอบการพัฒนาตามมาตรฐานการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลด้านการทำงานในชุมชน ๗ ขั้นตอน คือ ๑) หน่วยบริการสาธารณสุขและเครือข่ายร่วมวิเคราะห์ข้อมูลและร่วมทำ SWOT ANALYSIS พร้อมกำหนดนโยบายเป็นแนวทางการทำงาน พร้อมจัดทำคำสั่ง ประชุมชี้แจง มอบหมายหน้าที่ให้ผู้เกี่ยวข้อง ๒) การค้นหาข้อมูลเพื่อสร้างความตระหนักรู้และสร้างความร่วมมือ, สร้างเครือข่ายการทำงานในชุมชน ๓) ค้นหาสมรรถนะส่วนขาดของทีมเพื่อพัฒนาให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๔) ดำเนินงานในชุมชนด้วยกระบวนการเสริมพลัง ๕) การจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดโรค ๖) การสร้างบุคคลต้นแบบและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน ๗) การประเมินผลและค้นหาข้อมูลเป็นระยะเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้มีการนำเสนอผลการดำเนินงานเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง ต่อที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการในระดับอำเภอ ทำให้อำเภอเรณูนคร โดยนายอำเภอเรณูนคร มีมติให้ดำเนินงานครอบคลุมทั้งอำเภออย่างเข้มข้น ในประเด็นการควบคุมและป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง มีการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์และแผนกลยุทธ์ โดยถ่ายทอดจากแผนยุทธศาสตร์สุขภาพดีวิถีไทย เพื่อชี้ประเด็นการดำเนินงาน และลงนามข้อตกลงกับภาคีเครือข่ายในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๗ ขยายผลนโยบายสู่ชุมชน โดยแต่ละตำบลมีการประกาศนโยบายโดยกำนันลงนามความตก

ลงร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นประกาศนโยบายและให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ คณะทำงานกำหนดกลุ่มเครือข่ายเพื่อนำสู่ความสำเร็จ และกำหนดบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายแต่ละกลุ่ม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จริง มีคำสั่งระดับอำเภอถ่ายทอดสู่ตำบลและหมู่บ้านตามลำดับ คณะกรรมการมีการประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน และคืนข้อมูลทุก ๒ เดือน ทั้งในเวทีระดับอำเภอและเวทีอื่นๆ และมีการแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและศูนย์สุขภาพชุมชนเรณูนครซึ่งประกอบด้วย สหวิชาชีพต่างๆ ในโรงพยาบาลเรณูนคร เช่น แพทย์ พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข ทันตแพทย์ นักกายภาพ นักโภชนาการนักเทคนิคการแพทย์ และแพทย์แผนไทย เพื่อทำหน้าที่ร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและศูนย์สุขภาพชุมชน กำหนดนโยบาย แผนพัฒนาสุขภาพของพื้นที่ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาด้านสุขภาพของจังหวัดและประเทศจัดระบบโครงสร้างการบริการ และกระบวนการบริการตามมาตรฐานคุณภาพชุมชน ในความรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและศูนย์สุขภาพชุมชน ที่รับผิดชอบทั้งด้านการบริหาร การบริการ บริการวิชาการ ตลอดทั้งการประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสนับสนุนและส่งเสริมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและศูนย์สุขภาพชุมชน ได้รับการพัฒนาคุณภาพ ติดตามการประเมินผลการดำเนินงานและส่งเสริมให้มีการประชุมคณะกรรมการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและศูนย์สุขภาพชุมชนอย่างน้อย ๑ ครั้ง/เดือนโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ที่พบปัญหาด้านการดูแลผู้ป่วยจะขอรับคำปรึกษาจากทีมสหวิชาชีพ ผ่านช่องทาง Line , Facebook, โทรศัพท์ และระบบ COC ซึ่งมีการใช้แนวทางปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยร่วมกัน แยกผู้ป่วยตามระดับความรุนแรงโดยใช้ Barthel Index เป็น ๔ เติ่ง ในผู้ป่วยเต่ง ๓ (ติดบ้านติดเต่ง) และ ๔ (ผู้ป่วยระยะสุดท้าย) จะได้รับการดูแลโดยทีมสหวิชาชีพ ผ่านการเชื่อมโยงจากศูนย์ COC เป็นจุดประสานการเยี่ยมดูแลผู้ป่วยของทีมสหสาขาวิชาชีพ เพื่อติดตามเยี่ยมในแต่ละพื้นที่ต่อไป สำหรับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุขในอำเภอเรณูนคร คปสอ.เรณูนคร ได้จัดทำโครงการ การจัดการความรู้เพื่อพัฒนางาน (R๒R) คปสอ.เรณูนครปี ๒๕๕๗ จัดอบรม ๒ ระยะเพื่อกระตุ้นให้รพ.สต.และหน่วยงานในโรงพยาบาลได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ ทำให้มีผลงานจาก รพ.สต.๑๐ ผลงาน จากโรงพยาบาล ๑๖ ผลงาน จัดทำโครงการพัฒนาสมรรถนะตามสายงาน (FunctionalCompetency) และTrainingneedของบุคลากรคปสอ.เรณูนคร ประจำปี ๒๕๕๗เช่น แผนประชุมวิชาการพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่กลุ่มการพยาบาลในกลุ่ม ๖โรคเร่งด่วน ได้แก่ Sepsis,HI,Stroke,STEMI,HighRiskPregnancy,Newbornแผนจัดอบรมวิชาการ ICแก่ผู้ช่วยเหลือคนไข้ที่ปฏิบัติงานให้บริการผู้ป่วยทั้งในโรงพยาบาลและรพ.สต.และแผนอบรมให้ความรู้เรื่องกระบวนการพยาบาลและการบันทึกทางการพยาบาลเป็นต้นมีการประชุมเครือข่ายผู้รับผิดชอบงานเบาหวานทุก ๒ เดือน และมีการติดตามเยี่ยมเพื่อรับทราบปัญหาพร้อมการประเมินยุทธศาสตร์ระดับอำเภอ ปีละ ๒ ครั้ง มีการจัดทำแนวทางปฏิบัติร่วมกัน และจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้รับผิดชอบงาน ตามความต้องการของผู้ทำงาน เช่น การนวดเท้าเบาหวานเพื่อลดอาการมินชาที่เท้า การจัดการแผลเบาหวานสำหรับพยาบาล อบรม Care Manager โรคติดต่อเรื้อรัง การดูแลต่อเนื่องในชุมชน การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ อบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง อบรมอาสาสมัคร อปพร.เรื่องการนำส่งผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและหัวใจ อบรมอาสาสมัครสาธารณสุขน้อยในโรงเรียนและอบรมการพัฒนาาระบบสารสนเทศการลงข้อมูล DM/HT ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จาก อปท.คปสอ.เรณูนคร กองทุนหลักประกันสุขภาพ เงิน งบ PPA และเงิน UC ของหน่วยบริการ โดยในการดำเนินงาน กลุ่มงานยุทธศาสตร์โรงพยาบาลเรณูนครเป็นผู้ดูแลกำกับการดำเนินงาน และการเบิกจ่ายงบประมาณ โดยใช้โปรแกรมระบบบริหารจัดการโครงการแบบ ON LINEทำให้สามารถดำเนินการได้ตามแผนงานที่วางไว้ในการทำงานให้บริการสุขภาพของ

ประชาชนในพื้นที่อำเภอเรณูนคร ได้จัดทำข้อมูล WE CAN DO ที่เป็นปัจจุบันและแยกกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มปกติ กลุ่มป่วย ในภาพรวมของอำเภอและการวิเคราะห์ข้อมูลสุขภาพ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนแก้ไข ปัญหา และมีแผนงานโครงการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่สำคัญ

ส่วนที่ ๔ ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ทิศทางและแนวทางพัฒนาต่อเนื่อง

ผลการดำเนินงานในปี ๒๕๕๗ พบว่ากลุ่มเป้าหมายได้รับการเฝ้าระวังและคัดกรองโรคไม่ติดต่อเรื้อรังร้อยละ ๙๖.๑๗ ชุมชนมีการจัดการเฝ้าระวังอย่างเข้มข้น นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อดูแนวโน้ม ทุก ๓ เดือน มีการจัดทำแฟ้มคู่มือการให้คำแนะนำเรื่องโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ให้กับอาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อใช้ในการให้คำแนะนำกลุ่มเสี่ยง ทำให้อัตราการขึ้นทะเบียนเบาหวานรายใหม่ลดลงจาก ร้อยละ ๑.๙๙ ในปี ๒๕๕๖ เป็น ๑.๙๓ ในปี ๒๕๕๗ (เป้า ≤ ๔ %) และความดันโลหิตสูงรายใหม่ลดลงจาก ร้อยละ ๐.๙๒ เป็น ๐.๘๒ (เป้า ≤ ๘%) จากการดำเนินงานทำให้มีบุคคลต้นแบบด้านสุขภาพ เช่นผู้ป่วยเบาหวาน ความดันโลหิตสูงที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยมีอาสาสมัครเป็นผู้นำในการออกกำลังกายในชุมชน และเป็นวิทยากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในคลินิกเบาหวาน ความดันโลหิตสูงของแผนกผู้ป่วยนอกด้วย ในส่วนการดำเนินการในโรงพยาบาลเพื่อลดการเกิดโรคแทรกซ้อนในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวาน ความดันโลหิตสูง พบว่าผู้ป่วยสามารถเข้าถึงบริการเฝ้าระวัง ได้ร้อยละ ๘๙ มีการดำเนินงานในผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคไตวายเรื้อรังตั้งแต่ระดับ ๒ ขึ้นไปเข้าสู่ระบบการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นมา ผลพบว่า ผู้ป่วยมีระดับการกรองดีขึ้นร้อยละ ๕๘.๔ และลดอัตราผู้ป่วยไตวายระดับ ๕ จากร้อยละ ๖.๗ เหลือเพียงร้อยละ ๒.๗๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายมีการสนับสนุนด้านงบประมาณการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร การพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการดูแลและส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงการจัดกิจกรรมแข่งขันชุมชนสุขภาพ เพื่อเป็นเวที ชื่นชมผลการดำเนินงานของชุมชน

จากการพัฒนาเครือข่ายการควบคุมป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง โดยระบบการคืนข้อมูล ภายใต้การจัดการข้อมูลที่ดีทำให้เกิดความร่วมมือของเครือข่าย นำมาซึ่งการบูรณาการทรัพยากรร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ขององค์กร การเสริมสร้างความเข้มแข็งจากจุดดีและจุดอ่อนที่ต้องการพัฒนาส่วนขาด ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหามิใช่เพียงประสบความสำเร็จ เกิดการสร้างคุณค่าร่วมกันระหว่างภาคีทั้งเชิงลึกและกว้างอย่างต่อเนื่อง เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับการศึกษาของ (ไพโรจน์อุทรส และคณะ, ๒๕๕๔) ที่ว่า(ปัจจัยแห่งความสำเร็จคือความรู้และความเข้าใจการมีส่วนร่วมการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทความรับผิดชอบการทำงานเป็นทีมการมีส่วนร่วมของชุมชนประชาชนการแสดงออกถึงความสามารถและความต้องการอย่างแท้จริงและการมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา) **ชุมชน**เกิดวิถีทางปัญญาด้านสุขภาพ โดยมีวัฒนธรรม/ประเพณีดั้งเดิมของชุมชน ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว (ชุมชนผู้ไท) ที่ชอบเดินรำ/สนุกสนาน เป็นตัวเสริมจุดเด่นด้านการออกกำลังกายได้อย่างลงตัวเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงเช่น พบว่าตำบลมีภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถด้านสมุนไพรและการแพทย์ทางเลือก จึงได้พัฒนาการดำเนินการตามบริบทของชุมชน เกิดนวัตกรรมการใช้สมุนไพรพื้นบ้านและกระบวนการทางพุทธศาสนา มาใช้ในการจัดการปัญหาโรคเรื้อรังเกิดโมเดล ยา ๙ เม็ดเพชรไกรโมเดล ทำให้เกิดการพึ่งตนเองได้ของประชาชน ลดค่าใช้จ่ายให้ระบบสาธารณสุข และจากการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันและการคืนข้อมูลสู่ส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความตระหนักรู้ในปัญหาร่วมกัน มีการทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ก่อให้เกิดการจัดการแก้ไขปัญหาย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ มีการใช้กระบวนการชุมชน เช่น โรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการดำเนินการเพื่อลดรอบแวน และดัชนีมวลกายเด็กอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป อย่างเต็มรูปแบบ มีการติดตามผลการดำเนินงานทุกเดือน มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน มีการประกาศนโยบายสาธารณะ เช่น โรงเรียนปลอดน้ำอัดลม ขนมหวาน โรงเรียนไร้มัน มีการค้นหาภูมิ

ปัญญาในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อเป็นวิทยากรชุมชน ร่วมให้ความรู้ในโรงเรียน เช่น นายณรงค์ บุปผาชาติ ที่มีความสามารถด้านกีฬากีฬาจักรยาน ได้เป็นวิทยากรพิเศษของโรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล ในการส่งเสริมให้เด็กสนใจในการใช้จักรยานมากขึ้นมีชมรมเบาหวาน ชมรมออกกำลังกายหลากหลายรูปแบบ เช่น ชมรมแอโรบิก ชมรมจักรยาน ชมรมแบดมินตัน ที่มีส่วนในการสร้างเครือข่ายการดูแลสุขภาพที่กว้างขวางมากขึ้นอาสาสมัครสาธารณสุขมีการทบทวนการขึ้นทะเบียนเบาหวาน ความดันโลหิตสูงรายใหม่ร่วมกับหน่วยบริการสาธารณสุขทุกเดือนในเวทีประชุม อสม.ประจำเดือน **เจ้าหน้าที่สาธารณสุข** เกิดการเรียนรู้ในการทำงานเป็นทีม ทั้งกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและภาคีเครือข่าย มีระบบที่สามารถตรวจสอบได้ง่าย เกิดการแก้ไขปัญหา ภายใต้การใช้ข้อมูลร่วมกัน **ภาคีเครือข่าย** เกิดการเรียนรู้ ในการจัดการปัญหาชุมชนร่วมกัน มีการบูรณาการงบประมาณ การตรวจประเมินกับโครงการปกติของหน่วยงาน เกิดคุณค่าร่วมกันทั้งภาครัฐและประชาชน

ส่วนที่ ๕ ผลงานและสิ่งที่ภาคภูมิใจ

คณะกรรมการ ได้ดำเนินการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM ระดับอำเภอ เพื่อให้ชมรมเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง ได้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อประกอบนวัตกรรมในการป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง และเพื่อยกย่องเชิดชูและเผยแพร่ ผลงาน/นวัตกรรม ของชมรมที่มีผลงาน/นวัตกรรม เด่น ดังนี้ นวัตกรรมเครื่องถ่ายภาพเท้าเบาหวาน นวัตกรรมการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน ,ความดันโลหิตสูงแบบองค์รวม พิมพ์เขียวสุขภาพเพื่อเฝ้าระวังสภาวะสุขภาพและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านสุขภาพของชุมชนตำบลโคกหินแฮ่ การพัฒนาระบบบริการผู้ป่วยโรคเบาหวานใน รพสต.การประยุกต์ใช้สื่อมัลติมีเดียในการให้สุขศึกษาเกี่ยวกับเบาหวานนวัตกรรมจักรยานเพื่อสุขภาพโรงเรียน นวัตกรรมอาสาสมัครสาธารณสุขนวัตกรรมเข่งเท้าพาเพลินลดภาวะแทรกซ้อนทางเท้าในผู้ป่วยเบาหวาน เรือร้ง นวัตกรรมแผนที่การเยี่ยมบ้านผู้ป่วยเบาหวานนวัตกรรมการให้ความรู้ด้านโภชนาการผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มารับบริการที่คลินิกเบาหวาน รพสต.ท่าลาดและนวัตกรรมไม้คลายเส้นเป็นต้น ทำให้อำเภอเรณูนคร ได้รับรางวัลเมื่อนำอยู่แบบยั่งยืนของเทศบาลระดับเล็กชนะเลิศระดับประเทศ ในปี ๒๕๕๗ (เทศบาลตำบลเรณูนคร) มิติด้านความสุขจากผลงานการประกาศนโยบายเรื่องการควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง คปสอ.เรณูนคร ได้รับรางวัล CUP Awardจังหวัดนครพนม รพ.สต.นายอ ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดนวัตกรรมระดับประเทศ ปี ๒๕๕๗ ผลงาน เครื่องถ่ายภาพเท้าเบาหวาน ในเวทีการประชุมวิชาการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปี ๒๕๕๗ จังหวัดเชียงใหม่โรงพยาบาลเรณูนคร ได้รับคัดเลือกให้นำเสนอบูธนิทรรศการ ในงานสุขภาพดีวิถีอีสานตอนบน ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต ๘ ในหัวข้อ การพัฒนาระบบการควบคุมป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เขตเทศบาลตำบลเรณูนครรพ.สต.โนนสะอาด ได้รับรางวัล R๒R ดีเด่น ปฐมภูมิ ระดับประเทศจากสำนักงาน สวรส. ปี ๒๕๕๗ ผลงานเรื่องหมู่บ้านต้นแบบ ลด ละ เลิกบุหรี่โดยชุมชนมีส่วนร่วมที่บ้านหนองย่างขึ้น หมู่ ๗ต.หนองย่างขึ้น อ.เรณูนครจ.นครพนมอีกทั้ง คปสอ.เรณูนคร ได้ผ่านการประเมินรับรองคุณภาพมาตรฐาน คปสอ./รพ.สต.ติดตาม ระดับเขต เป็นเครือข่ายสุขภาพระดับอำเภอที่มีผลการพัฒนาดีเด่น(ระดับ ๕ ดาว)ปี ๒๕๕๗ และนายสุริยา คำคนชื่อ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ รพ.สต.นายอ ได้รับคัดเลือกให้เป็นบุคคลที่ทรงคุณค่าต่อระบบหลักประกันสุขภาพแห่งปี NHSO Awardปี ๒๕๕๗ ระดับจังหวัด และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนสะอาดได้รับคัดเลือกเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิที่ทรงคุณค่าต่อระบบหลักประกันสุขภาพแห่งปี NHSO Awardปี ๒๕๕๗ ระดับจังหวัด